

Els anys de Venècia (3)

(De baroja a Bassani, sense remissió de causa)

Antoni Serra

I tanmateix Venècia em va guanyar des del primer dia..., al marge del cinema, de les disbauxes en el Casino del Lido (hi vaig conèixer alguns aristòcrates perversos, tronats, els quals anys després em servirien de prototipus a la novel·la *Panorama interior en gris*) i de les incidències intel·lectuals ben accidentals que hi vàrem viure. Venècia és una ciutat excepcional, única. Pujar al *campanile de la piazza San Marco*, que també va ser l'observatori de Galileu; navegar amb *vaporetto* o amb gòndola pel Canal Grande o pel canal della Giudecca; perdre'ns per carrerons absolutament inversemblants com Frezzeria, Larga 22 Mar o Fiuberazo, com si vivíssim un somni viscontinià..., tot això representava per a nosaltres un nou sentit de viure. Fins i tot, el simple fet de sopar al Harry's Bar del carrer Vallarossa, tan prop de la piazza San Marco, on per primer cop vaig provar el risotto com sepioline ben acompanyat per uns vins Tocai i Marlot.

L'estiu del 1966, però, vaig assistir especialment motivat a la 27a Mostra, perquè entre els membres del jurat hi havia dos escriptors que jo admirava de temps enrere: Giorgio Bassani i Michel Butor.

A Bassani, l'havia conegut un anys abans a Ferrara i li havia llegit *Il giardino dei Finzi-Contini* i un llibre excepcional de relats, *Cinque Storie* ferraresi. Era un personatge reservat, misteriós... Per un instant, la seva ironia, sempre propensa a esdevenir sarcasme, aconseguí desconcertar-me. Record que li vaig fer la conya de cridar-lo, des d'una certa distància, pel nom de Giorgio Bassani di Lampedusa. Es girà de cop i li ho vaig haver d'explicar: jo estava segur que ell havia escrit *Il gattopardo* (i no tan sols el pròleg a la primera edició) i que Lampedusa era un simple invent. Bassani es limità a somriure i a balbucejar algunes malediccions en veu baixa. Quant a Michel Butor, ja varen ser figures d'un altre paner. Jo li havia llegit, traduïda al català per Gabriel Bas, *La modification*, un text que em va impactar, no cal dir-ho. Però l'escriptor francès, contràriament de l'italià, em va decebre: era un home tan cregut i petulant com només ho saben ser els gavatxos tocats d'aquella *grandeur* insuportable.

Anècdotes a banda, aquell any, la cinematografia espanyola tornava a participar a la Mostra. Franco determinà que ja havia fet prou el ridícul i Sánchez Bella va emmudir, de manera que el 30 d'agost, al cinema Arena, es projectà en concurs *La busca*, la pel·lícula d'Angelino Fons basada en la novel·la de Pío Baroja —un dels meus herois literaris d'aquell temps— i

CAMPANADAS A MEDIANOCHE

interpretada per Jacques Perrin, Emma Penella i Sara Lezana, entre d'altres. El film no em va entusiasmar gaire, la veritat; el vaig trobar superficial i fred, i l'atmosfera barojiana —la que sabia crear aquell basc foll, però narrativament diví— quedava diluïda. Espanya també va presentar, fora de concurs, l'excepcional pel·lícula d'Orson Welles *Campanadas a medianoche* (o *Falstaff*), guanyadora del premi especial del Festival de Cannes i produïda per International Films Española/E. Piedra Miana.

Va ser, doncs, una Mostra amb gran contingut literari. A més de Bassani i Butor com a membres del jurat, i de Baroja i Shakespeare traslladats en blanc i negre a la pantalla (Fons i Welles), com ja he dit, també la Gran Bretanya va exhibir un Ray Bradbury (*Fahrenheit 451*, dirigida per Truffaut) i França ens oferí un Émile Zola (*La curée*, dirigida per Vadim) i un Samuel Beckett (*Comédie*, amb la direcció tripartita de Marin Karmitz, Jean Ravel i Jean Marie Serreau, basada en l'obra de teatre *Comédie et actes divers*, estrenada a París el 1964 al Théâtre du Pavillon de Marsay).

És clar, sembla, que aleshores el cinema rebia més influència de la literatura i no tanta dels efectes especials.

Sigui com sigui, aquell vespre decidírem escurar-nos les butxaques —fins a la darrera lira— a l'Antico Martini amb uns cannelloni Dogaressa: al cap i a la fi, l'endemà (31 d'agost) es projectaria *La battaglia di Algeri*, i la revolució esclataria sense cap mena de dubtes. Calia beure a la salut de Pontecorvo. Però de tot i això, i més, ja en parlarem al proper capítol.